

Городиський Микола

*к.е.н., доц., доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-9433-1454>*

Зборовський Микита

*аспірант
ПВНЗ «Європейський університет»
<https://orcid.org/0009-0009-7197-4172>*

Камнев Олег

*аспірант
ПВНЗ «Європейський університет»
<https://orcid.org/0009-0001-9434-9064>*

Підгорний Ярослав

*аспірант
ПВНЗ «Європейський університет»
<https://orcid.org/0009-0002-6882-7090>*

Ефективне управління фінансами в умовах децентралізації

Анотація. Стаття присвячена вивченню ролі децентралізації в покращенні управління державними фінансами. Процес децентралізації, який передбачає передачу повноважень і відповідальності від центральних органів влади до місцевих, є глобальною тенденцією, спрямованою на покращення управління, надання державних послуг та місцевого економічного розвитку шляхом наближення процесу прийняття рішень до громад. В статті наголошується, що ефективне управління фінансами, включаючи складання бюджету, управління боргом, формування доходів і прозора звітність, дозволяє місцевим органам влади задовольняти потреби громади, підтримувати фіскальну стабільність і забезпечувати підзвітність. В статті розглянуто ключові законодавчі реформи в Україні, які розширили повноваження місцевої влади, надавши їй більший контроль над бюджетами, податками та фінансовими ресурсами. Хоча децентралізація відкриває значні можливості, дослідження визначає такі проблеми, як регіональні відмінності, адміністративні обмеження та конфлікти між центральною та місцевою владою. Потенційні виклики підтверджують важливість інституційних рамок, фінансових ресурсів, технологічної інтеграції та участі громадян для забезпечення успішного процесу децентралізації. Завдяки надійній фінансовій практиці та прозорому управлінню місцеві органи влади можуть покращити якість державних послуг, сприяти економічному зростанню та сталому розвитку держави.

Ключові слова: децентралізація; фінансове управління; місцеве самоврядування; бюджетування; сталий розвиток.

Актуальність проблеми. Ефективне управління фінансами в органах місцевого самоврядування має важливе значення для сталого розвитку та покращення надання державних послуг. Таке ефективне управління гарантує, що місцева влада зможе задовольнити потреби своїх громад, зберігаючи при цьому фінансову стабільність і підзвітність. Належне управління фінансами дозволяє органам місцевого самоврядування ефективно розподіляти ресурси, забезпечуючи ефективне використання державних коштів для задоволення потреб громади. Така пріоритизація витрат на основі місцевих пріоритетів покращує надання послуг та розвиток інфраструктури, що призводить до кращих умов соціально-економічного розвитку.

Підтримання фіскальної дисципліни є ще одним важливим аспектом раціонального управління фінансами. Практикуючи розумне складання бюджету, керуючи рівнями боргу та гарантуючи, що видатки не перевищують надходжень, місцеві органи влади можуть досягти фіскальної стійкості, що є вирішальним для їхньої довгострокової стабільності. Прозорість і підзвітність підвищуються завдяки

прозорій практиці фінансового управління, яка зменшує ризик корупції та неправильного використання державних коштів. Чіткі та доступні фінансові звіти зміцнюють довіру громадян, гарантуючи, що кошти використовуються належним чином. Ця прозорість є ключем до зміцнення довіри до місцевого самоврядування.

Ефективне управління фінансами також дозволяє органам місцевого самоврядування надавати високоякісні державні послуги, такі як охорона здоров'я, освіта та інфраструктура. Належне управління фінансами гарантує належне фінансування та ефективне управління цими послугами, покращуючи якість життя мешканців.

Окрім надання послуг, управління фінансами відіграє життєво важливу роль у стимулюванні місцевого економічного розвитку. Інвестуючи в інфраструктурні проекти та громадські програми, органи місцевого самоврядування можуть створювати робочі місця, залучати інвестиції та стимулювати економічне зростання. Добре керовані фінанси забезпечують стійкість і ефективність цих ініціатив. Процеси децентралізації спрямовані на розширення повноважень органів місцевого самоврядування шляхом надання їм більшого контролю над своїми фінансами. Ефективне управління фінансами гарантує, що місцева влада може використовувати цю автономію відповідально, приймаючи рішення, які найкраще служать їхнім громадам, не покладаючись на підтримку центрального уряду. Крім того, ефективна практика фінансового менеджменту допомагає місцевим органам влади створювати резерви та керувати ризиками, роблячи їх більш стійкими до економічних потрясінь і криз. Така готовність є важливою для ефективного реагування на надзвичайні ситуації, такі як стихійні лиха чи економічні спади.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Децентралізація, тобто передача повноважень і відповідальності від центральних до місцевих органів влади, була видатною стратегією реформування державного управління в усьому світі. Вона спрямована на покращення управління, покращення надання державних послуг і сприяння місцевому розвитку шляхом наближення процесу прийняття рішень до людей [12]. Дослідження показали, що тенденції децентралізації значно відрізняються в різних регіонах і країнах. У Європі децентралізація має глибоке коріння в історичних традиціях місцевої автономії, а такі країни, як Німеччина та Іспанія, демонструють сильні структури місцевого управління [14]. У Латинській Америці у 1980-х і 1990-х роках децентралізація різко зросла разом із зусиллями щодо демократизації, що призвело до збільшення місцевої автономії та покращення надання державних послуг у таких країнах, як Бразилія та Колумбія [11]. Африканські країни, такі як Південна Африка та Кенія, також прийняли децентралізацію, хоча вони стикаються з такими проблемами, як обмежені фінансові ресурси та адміністративний потенціал [10]. Ефективне управління фінансами має вирішальне значення для успіху децентралізованого управління. Він охоплює складання бюджету, формування доходів, контроль витрат, фінансову звітність та управління боргом. Надійна фінансова практика гарантує, що органи місцевого самоврядування можуть виконувати свої зобов'язання, надавати якісні послуги та підтримувати фіскальну стабільність [7]. Питання особливостей фінансової децентралізації в Україні досліджувалось в працях Горіховський М., Колісник В. [1] та Слободянюк Н. [6].

Бюджетування та фінансове планування є основою управління фінансами місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування повинні ефективно розподіляти ресурси, визначати пріоритетність витрат на основі потреб громади та уникати дефіциту. Довгострокове фінансове планування допомагає вирішити майбутні фінансові проблеми та можливості, забезпечуючи сталий розвиток [15].

Управління видатками передбачає забезпечення того, щоб державні кошти використовувалися ефективно та відповідали бюджетним асигнуванням. Це вимагає суворого контролю за витратами, моніторингу ефективності та впровадження найкращих практик у сфері закупівель та фінансової звітності. Ефективне управління видатками запобігає надмірним витратам і підвищує цінність державних витрат [1]. Управління боргом має вирішальне значення для підтримки фіскальної стабільності. Органам місцевого самоврядування може знадобитися заборгованість для інфраструктурних проектів або управління грошовими потоками. Ефективне управління боргом передбачає оцінку потреб у запозиченнях, забезпечення прийняттого рівня боргу та впровадження стратегій погашення без шкоди для фінансового стану [9].

Інвестиції в розбудову спроможності, впровадження сучасних систем управління фінансами, залучення громадян до бюджетних процесів, і зміцнення правової бази може підвищити прозорість і підзвітність. Використання технологій і співпраця з організаціями громадянського суспільства також сприяють кращому фінансовому управлінню [12].

Мета статті полягає в аналізі впливу децентралізації на фінансове управління місцевими органами самоврядування. Дослідження спрямоване на виявлення можливостей і викликів, що виникають у процесі децентралізації, а також на визначення ключових аспектів, необхідних для забезпечення ефективного управління фінансами на місцевому рівні.

Викладення основного матеріалу. Децентралізація, тобто передача повноважень і відповідальності від центральних до місцевих органів влади, є важливою тенденцією в державному управлінні в усьому

світі. Процеси децентралізації вважають засобом покращення управління, покращення надання державних послуг і сприяння місцевому розвитку шляхом наближення процесу прийняття рішень до громадян. Цей глобальний рух до децентралізації набув різних форм і впроваджувався з різним ступенем успіху в різних країнах.

Поняття децентралізації можна простежити до політичних та адміністративних реформ кінця ХХ ст. Оскільки країни по всьому світу прагнули демократизувати та модернізувати свої структури управління, децентралізація стала ключовою стратегією. Падіння авторитарних режимів, кінець колоніального правління та перехід до ринкової економіки спонукали багато країн прийняти децентралізацію як засіб перерозподілу влади та ресурсів.

Децентралізацію можна розділити на три основні типи: політичну, адміністративну та фінансову.

1. Політична децентралізація передбачає передачу повноважень прийняття рішень виборним органам місцевого самоврядування. Ця форма спрямована на збільшення участі громадян в управлінні, посилення політичної підзвітності та зміцнення демократії на низовому рівні.

2. Адміністративна децентралізація зосереджена на перерозподілі адміністративних функцій і відповідальності між органами місцевого самоврядування. Цей тип децентралізації спрямований на підвищення ефективності та результативності надання державних послуг шляхом наближення адміністративних функцій до бенефіціарів.

3. Фінансова децентралізація передбачає передачу фінансових ресурсів і повноважень щодо отримання доходів місцевим органам влади. Ця форма націлена на забезпечення того, щоб місцеві органи влади мали необхідні кошти для виконання своїх обов'язків і надання державних послуг.

Реалізація та результати децентралізації суттєво відрізняються в різних регіонах і країнах на вплив історичних, культурних і соціально-економічних факторів. Багато європейських країн, зокрема Німеччина, Іспанія та Італія, мають давні традиції децентралізованого управління. Європейський Союз також сприяє регіональній автономії та місцевому врядуванню через свою політику та механізми фінансування. Натомість децентралізація в Африці була зумовлена поєднанням політичних і економічних факторів. Незважаючи на те, що такі країни, як Південна Африка, Кенія та Гана, досягли значного прогресу в передачі повноважень місцевим органам влади, такі проблеми, як обмежені фінансові ресурси та адміністративний потенціал, залишаються.

Процес децентралізації пропонує кілька потенційних переваг, включаючи покращене управління, активнішу участь громадян, покращене надання державних послуг і більшу підзвітність на місцях. Розширюючи повноваження органів місцевого самоврядування, децентралізація також може стимулювати місцевий економічний розвиток і сприяти соціальній згуртованості.

Першим інструментом зміни системи управління в Україні став Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», ухвалений у 2015 році. Також було ухвалено низку змін до діючих законів, зокрема «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» [5] та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» [4], Закон №837-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад» [3].

Зміни до законів встановили принцип рівності перед адміністративними органами, що є важливим у фінансових процесах децентралізації. Завдяки уніфікованим адміністративним процедурам громадяни та підприємства мають рівні можливості отримувати доступ до фінансових послуг і ресурсів, розподілених на місцевому рівні. У контексті децентралізації фінансів місцеві громади отримують більші повноваження щодо управління власними бюджетами, оподаткуванням та ресурсами. Важливим аспектом закону є обмеження дискреційних повноважень органів влади, що мінімізує ризики неефективного використання фінансових ресурсів. Рациональне управління місцевими бюджетами стає можливим завдяки вимогам до обґрунтованості адміністративних рішень та дотриманню принципу пропорційності. Законом передбачено можливість використання електронних комунікацій у адміністративних процедурах, що сприяє впровадженню електронного урядування та цифровізації фінансових процесів. Це підвищує ефективність адміністративних послуг та знижує адміністративні витрати, що має особливе значення для фінансово децентралізованих громад.

Однак процес децентралізації не позбавлений проблем. Ефективне впровадження потребує міцної інституційної бази, відповідних фінансових ресурсів і спроможної місцевої адміністрації. У деяких випадках децентралізація призвела до таких проблем, як нерівномірний розвиток регіонів, відмінності в наданні послуг і конфлікти між центральною та місцевою владою. Управління фінансами в органах місцевого самоврядування є життєво важливим аспектом ефективного місцевого управління. Запроваджуючи надійне фінансове планування, управління доходами, контроль за витратами та практики прозорого звітування та представлення результатів діяльності, місцеві органи влади можуть покращити свою здатність надавати якісні послуги, підтримувати фінансову дисципліну та сприяти сталому розвитку. Подолання викликів і використання можливостей для вдосконалення забезпечить місцевим

органам самоврядування можливість задовольнити потреби своїх громад і зробити внесок у загальний національний розвиток.

Розвиток місцевої економіки, як правило, передбачає участь різних суб'єктів, які формують різні сценарії розвитку на основі різноманітних економічних цілей. Отже, важливо вивчити характеристики цих сценаріїв економічного розвитку шляхом інтеграції ролі місцевого уряду, фінансових систем і реальної економіки. Використовуючи ідеї з концепції Бретона «конкурентоспроможних урядів» [8] дослідження впливу місцевих фінансів на загальноекономічний розвиток пропонує механізм державного та фінансового контролю. Вплив місцевого самоврядування та фінансів на реальну економіку країни, зображено на рисунку 1 [16].

Рис. 1. Механізм державного та фінансового впливу на реальну економіку

Діаграма ілюструє складні відносини та впливи між різними економічними суб'єктами, пояснюючи взаємодію між центральним урядом, місцевим урядом, фінансовими установами та провінційною/основною економікою. Ось детальна розбивка діаграми:

Центральний уряд здійснює макроекономічний контроль над місцевим урядом. Це включає нагляд, політичне керівництво та фінансову підтримку, також центральний уряд надає фінансові трансферти місцевим органам влади для підтримки їхніх фіскальних потреб і впровадження політики.

В свою чергу органи місцевого самоврядування можуть збільшити свій борг для фінансування проектів і операцій. Таке збільшення боргу впливає на їхню фінансову стабільність і спроможність. Органи місцевого самоврядування оцінюються на основі їх діяльності, що часто створює конкуренцію між ними за досягнення кращих економічних результатів та ефективного управління ресурсами.

Фінансові установи надають кредит місцевим органам влади та відіграють вирішальну роль у здійсненні фіскальної політики. Ці установи прагнуть досягти фінансової ефективності, що впливає на їх

здатність ефективно розподіляти ресурси та надавати можливості для інвестицій. Фінансові установи розподіляють ресурси та надають інвестиційні можливості для економіки держави, впливаючи на її зростання та розвиток. Збільшення боргу місцевих органів влади може вплинути на економіку периферійних регіонів позитивно чи негативно через інвестиції в інфраструктуру та послуги. Діяльність місцевих органів влади та фіскальна політика впливають на операції та кредитні положення фінансових установ.

Рисунок пояснює динамічну взаємодію між центральними та місцевими органами влади, фінансовими установами та реальною економікою. Важливим аспектом, який представлено на рис. 1 є те як фінансові рішення, управління боргом і макроекономічний контроль разом впливають на економічну діяльність як на місцевому, так і на регіональному рівнях. Циклічний характер фінансіалізації та її вплив на реальну економіку підкреслює складність цих взаємозв'язків і потребу в збалансованому фінансовому управлінні та реалізації політики.

Підвищення прозорості та підзвітності в органах місцевого самоврядування має першочергове значення для зміцнення громадської довіри, покращення управління та забезпечення етичного та ефективного управління державними ресурсами. Реалізація ініціатив відкритих даних, які передбачають надання урядових даних легкодоступних для громадськості, є фундаментальним кроком у цьому напрямку. Такі ініціативи включають розповсюдження бюджетних звітів, деталей витрат, процесів закупівель і показників ефективності через платформи відкритих даних. Така доступність дозволяє громадянам ретельно перевіряти діяльність уряду, сприяючи тим самим прозорості.

Участь громадян у процесах прийняття рішень є ще однією важливою стратегією підвищення підзвітності. Встановлюючи форуми, зустрічі в ратушах та онлайн-платформи, органи місцевого самоврядування можуть запрошувати громадян висловлювати свою думку щодо політики, бюджетів і громадських проєктів. Такий інклюзивний підхід гарантує, що дії уряду узгоджуються з суспільними інтересами та вподобаннями.

Регулярна фінансова звітність є важливою для підтримки прозорості. Органи місцевого самоврядування повинні складати докладні фінансові звіти, які були б легкими для розуміння та доступними для громадськості. Ці звіти мають містити інформацію про доходи, витрати, борги та фінансові прогнози. Послідовне звітування інформує громадськість і сприяє своєчасній перевірці та зворотному зв'язку.

Проведення незалежного аудиту фінансів і діяльності місцевих органів влади є життєво важливим для виявлення областей неефективності, марнотратства або корупції. Аудит, проведений зовнішніми неупередженими організаціями, підвищує довіру та надає об'єктивну оцінку діяльності уряду та фінансового стану.

Зміцнення законодавчої бази для забезпечення прозорості та підзвітності має фундаментальне значення. Це включає прийняття законів, які передбачають обов'язковий доступ громадськості до інформації, захищають викривачів і встановлюють покарання за корупцію та фінансові зловживання. Надійні правові положення гарантують, що прозорість і підзвітність є обов'язковими, а не факультативними.

Проведення тренінгів з питань етики та доброчесності для державних службовців і службовців має вирішальне значення для сприяння культурі чесності та підзвітності. Таке навчання має наголошувати на важливості прозорості, наслідках корупції та етичних стандартах, які очікуються на державній службі. Створення надійних механізмів захисту викривачів спонукає людей повідомляти про неетичну поведінку чи корупцію, не боячись помсти. Захист викривачів гарантує, що правопорушення будуть викриті та негайно усунені.

Використання технологій може значно підвищити прозорість і підзвітність. Впровадження систем електронного урядування, платформ онлайн-закупівель і програмного забезпечення для фінансового менеджменту підвищує ефективність і зменшує можливості для корупції. Ці технології також роблять інформацію більш доступною для громадськості. Прозорі процеси закупівель мають важливе значення для того, щоб державні контракти присуджувалися чесно та конкурентно. Це включає публікацію повідомлень про тендер, критеріїв відбору та деталей укладених контрактів. Прозора практика закупівель зменшує ризик корупції та забезпечує ефективність державних витрат.

Розробка показників ефективності та загальнодоступних інформаційних панелей, які відстежують і відображають прогрес державних проєктів і послуг, може ще більше посилити підзвітність. Ці інструменти дозволяють громадянам у режимі реального часу відслідковувати результативність та ефективність діяльності влади. Встановлення ефективних механізмів зворотного зв'язку та розгляду скарг дозволяє громадянам висловлювати занепокоєння та скарги щодо державних послуг. Швидке та справедливе вирішення скарг свідчить про відповідальність та реагування на суспільні потреби.

Посилення прозорості та підзвітності місцевого самоврядування вимагає багатогранного підходу, який поєднує правові реформи, технологічний прогрес, участь громадськості та надійні механізми

контролю. Впроваджуючи ці стратегії, органи місцевого самоврядування можуть зміцнити громадську довіру, покращити надання послуг і забезпечити етичне та ефективне використання державних ресурсів.

В українському контексті фінансова децентралізація стала суттєвою частиною реформ державного управління, зокрема після законодавчих змін, спрямованих на розширення автономії органів місцевого самоврядування. В результаті, можна стверджувати, що ефективне фінансове управління, яке включає прозоре складання бюджету, управління боргом, формування доходів і контроль за витратами, є ключовим для того, щоб різні ланки державного управління могли задовольняти потреби своїх громад, одночасно забезпечуючи фіскальну стійкість і підзвітність.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження розкриває важливість децентралізації для сприяння ефективному управлінню державними фінансами, зокрема органами місцевого самоврядування. Оскільки серед тенденцій в країнах всього світу є передача повноважень від центральних органів влади до місцевих, децентралізація пропонує низку потенційних переваг: підвищення ефективності управління, якісніше надання державних послуг та економічний розвиток завдяки взаємодії з громадами. Однак, потрібно враховувати потенційні виклики, які супроводжують процеси децентралізації. Серед ключових викликів доцільно виділяти обмежений адміністративний потенціал і конфлікти між місцевою та центральною владою. Досягнення сталого розвитку потребує міцних інституційних рамок, відповідних фінансових ресурсів і залучення громадян для сприяння прозорості та громадській довірі. Таким чином, успіх процесу децентралізації загалом, та децентралізації фінансової системи держави зокрема, залежить від балансу між місцевою автономією та центральним наглядом. Завдяки постійному вдосконаленню методів управління фінансами, впровадження технологій та ініціативам щодо відкритих даних місцеві органи влади можуть зміцнити свою спроможність реагувати на потреби суспільства, підвищити якість послуг і зробити внесок у ширше національне економічне зростання.

Список використаної літератури:

1. *Горіховський М.В.* Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування / *М.В. Горіховський, В.А. Колісник* // Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень : мат. II Міжн. наук. конференції, 24 вересня. – Вінниця : Європейська наукова платформа, 2021. – Т. 1. – С. 73–76.
2. *Мищенко Д.А.* Удосконалення механізму управління бюджетними видатками в Україні / *Д.А. Мищенко, Л.О. Мищенко* // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2017. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1043>.
3. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад : Закон України № 837-VIII від 26.11.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837-19#Text>.
4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України № 79-VIII від 28.12.2014 р. станом на 1 січня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19#Text>.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України № 71-VIII від 28.12.2014 р. станом на 1 січня 2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19#Text>.
6. *Слободянюк Н.О.* Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / *Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна* // Економіка і суспільство. – 2016. – № 2. – С. 611–616 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/109.pdf.
7. *Bird R.M.* Perspectives on Fiscal Federalism / *R.M. Bird, F. Vaillancourt* // The World Bank. – 2006 [Electronic resource]. – Access mode : <https://documents1.worldbank.org/curated/zh/841051468152397077/pdf/356280PAPER0Pe101OFFICIAL0USE00ONLY1.pdf>.
8. *Breton A.* Competitive Governments: An Economic Theory of Politics and Public Finance / *A. Breton* // Cambridge University Press: Cambridge, UK. – 1998.
9. *Canuto O.* Until Debt Do Us Part: Subnational Debt / *O. Canuto, L. Liu* // Insolvency, and Markets. Washington, D.C.: World Bank Group. – 2013 [Electronic resource]. – Access mode : <http://documents.worldbank.org/curated/en/627741468322492935/Until-debt-do-us-part-subnational-debt-insolvency-and-markets>.
10. *Dickovick J.T.* Comparative Assessment of Decentralization in Africa: Final Report And Summary Of Findings / *J.T. Dickovick, R.B. Riedl* [Electronic resource]. – Access mode : https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADX211.pdf.
11. *Falletti T.G.* Decentralization and Subnational Politics in Latin America / *T.G. Falletti* // Cambridge University Press. – 2010. DOI: 10.1017/CBO9780511777813.
12. *Flood A.* Decentralization: The Territorial Dimension of the State B.C. Smith London: George Allen Unwin, 1985, pp. 227 / *A. Flood* // Canadian Journal of Political Science. – 1986. – Vol. 19, Issue 2. – P. 396–397. DOI: 10.1017/S0008423900054238.

13. *Fung A.* Putting the Public Back into Governance: The Challenges of Citizen Participation and Its Future / *A. Fung* // *Public Administration Review*. – 2015. – № 75 (4), pp. 513–22 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.jstor.org/stable/24757808>.
14. *Lidström A.* The comparative study of local government systems—a research agenda / *A. Lidström* // *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*. – 1998. – № 1 (1), pp. 97–115. DOI:10.1080/13876989808412617.
15. *Shah A.A.* Practitioner’s Guide to Intergovernmental Fiscal Transfers / *A.A. Shah* // *Policy Research Working Paper*. World Bank. – 2006 – №. 4039 [Electronic resource]. – Access mode : <http://hdl.handle.net/10986/9013>.
16. *Tang Z.* Local Government Debt, Financial Circle and Sustainable Economic Development / *Z. Tang* // *Sustainability*. – 2022. – № 14 (19). – p. 11967. DOI: 10.3390/su141911967.

References:

1. Horikhovskiy, M.V. and Kolisnyk, V.A. (2021), «Rol mistsevoho samovriaduvannya v konteksti detsentralizatsii vlady ta publichnoho administruvannya», *Tekhnologii, instrumenty ta stratehii realizatsii naukovykh doslidzhen*, mat. II Mizhn. nauk. konferentsii, 24 veresnia, Yevropeiska naukova platforma, Vinnytsia, Vol. 1, pp. 73–76.
2. Mishchenko, D.A., Mishchenko, L.O. (2017), «Udoskonalennia mekhanizmu upravlinnia biudzhetyvny vydatkami v Ukraini», *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, No. 3, [Online], available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1043>
3. Verkhovna Rada Ukrainy (2015), *Pro vnesennia zmin do Biudzhethoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvostei formuvannya ta vykonannya biudzhetyv obiednanykh terytorialnykh hromad*, Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 r. No. 837-VIII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837-19#Text>
4. Verkhovna Rada Ukrainy (2014), *Pro vnesennia zmin do Biudzhethoho kodeksu Ukrainy shchodo reformy mizhbiudzhetyvnykh vidnosyn*, Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 r. No. 79-VIII stanom na 1 sichnya 2017 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19#Text>
5. Verkhovna Rada Ukrainy (2014), *Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo podatkovoi reformy*, Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 r. No. 71-VIII stanom na 1 sichnya 2022 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19#Text>
6. Slobodianiuk, N.O., Konina, M.O. (2016) «Problemy formuvannya dokhidnoi chastyny mistsevykh biudzhetyv v umovakh finansovoi detsentralizatsii», *Ekonomika i suspilstvo*, No. 2, pp. 611–616, [Online], available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/109.pdf
7. Bird, R.M., Vaillancourt, F. (2006), «Perspectives on Fiscal Federalism», *The World Bank*, [Online], available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/zh/841051468152397077/pdf/356280PAPER0Pe101OFFICIAL0USE00ONLY1.pdf>
8. Breton, A. (1998), «Competitive Governments: An Economic Theory of Politics and Public Finance», *Cambridge University Press: Cambridge, UK*
9. Canuto, O., Liu, L. (2013), «Until Debt Do Us Part: Subnational Debt, Insolvency, and Markets», *Washington, D.C.: World Bank Group*, [Online], available at: <http://documents.worldbank.org/curated/en/627741468322492935/Until-debt-do-us-part-subnational-debt-insolvency-and-markets>
10. Dickovick, J.T., Riedl, R.B. (2010), «Comparative Assessment of Decentralization in Africa: Final Report And Summary Of Findings», [Online], available at: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADX211.pdf
11. Falleti, T.G. (2010), «Decentralization and Subnational Politics in Latin America», *Cambridge University Press*, doi: 10.1017/CBO9780511777813.
12. Flood, A. (1986), «Decentralization: The Territorial Dimension of the State B.C. Smith London: George Allen Unwin, 1985, pp. 227», *Canadian Journal of Political Science*, Vol. 19, Issue 2, pp. 396–397, doi: 10.1017/S0008423900054238.
13. Fung, A. (2015), «Putting the Public Back into Governance: The Challenges of Citizen Participation and Its Future», *Public Administration Review*, No. 75 (4), pp. 513–22, [Online], available at: <http://www.jstor.org/stable/24757808>
14. Lidström, A. (1998), «The comparative study of local government systems—a research agenda», *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, No. 1(1), pp. 97–115, doi:10.1080/13876989808412617.
15. Shah, A.A. (2006), «Practitioner’s Guide to Intergovernmental Fiscal Transfers», *Policy Research Working Paper*, *World Bank*, No. 4039, [Online], available at: <http://hdl.handle.net/10986/9013>
16. Tang, Z. (2022), «Local Government Debt, Financial Circle, and Sustainable Economic Development», *Sustainability*, No. 14 (19), p. 11967, doi:10.3390/su141911967.

Hordyskyi M., Zborovskiy M., Kamniev O., Pidhorniy Y.

Effective financial management in conditions of decentralization

Abstract. The article is devoted to the study of decentralization's role in improving public finance management. The process of decentralization, which involves the transfer of powers and responsibilities from central to local authorities, is a global trend aimed at improving governance, public service delivery, and local economic development by bringing the decision-making process closer to communities. The article emphasizes that effective financial management, including budgeting, debt management, revenue generation, and transparent reporting, enables local governments to meet community needs, maintain fiscal stability, and ensure accountability. The article examines vital legislative reforms in Ukraine that have expanded the powers of local authorities, giving them greater control over budgets, taxes, and financial resources. Although decentralization offers significant opportunities, the study identifies challenges such as regional disparities, administrative constraints, and conflicts between central and local governments. Potential challenges confirm the importance of institutional frameworks, financial resources, technological integration, and citizen participation to ensure a successful decentralization process. Thanks to reliable financial practices and transparent management, local authorities can improve the quality of public services and contribute to the state's economic growth and sustainable development.

Keywords: decentralization; financial management; local self-government; budgeting; sustainable development.

Стаття надійшла до редакції 08.10.2024.